

pensionsopsparing, som findes i begge fonde. Dermed er der ikke nævneværdig forskel på den måde, hvorpå de to kapitaler skal placeres. (Ledelsen må naturligvis tage særlige hensyn til placeringspolitikken, når de årlige udbetalinger fra LD for alvor begynder at blive store). Endvidere er det alene lønmodtagermidler, som findes i begge fonde. Endelig er lønmodtagerrepræsentanterne i dag de samme i både ATP's og LD's ledelse.

I øvrigt opretholdes lovgivningen for de to fonde. Der eksisterer i dag lidt forskellige regler bl.a. for udbetaling fra de to fonde, og det er desuden sådan, at LD er under afvikling, mens ATP er under fortsat opbygning.

Demokratisering på virksomhedsniveau

Situation 1: Fondene har ikke bestemmende indflydelse. Det er i både Socialdemokratiets ØD/OD-forslag, i Det Radikale Venstres OD-forslag og i SF's ØD-forslag et *betingelsesløst* krav, at den indflydelse, som knyttede sig til den lønmodtagerkapital, som blev placeret i virksomheden, skal forvaltes af de ansatte på virksomheden. I 1986 udtrykte de daværende formænd for henholdsvis Socialdemokratiet og LO, Anker Jørgensen og Knud Christensen, ønsket om en gennemgribende demokratisering – også på virksomhedsniveau – således: »Vi må i vores oplysningsvirksomhed og argumentation fremhæve, at det ikke er os, der skal bevise, at folk har ret til demokrati overalt, hvor der træffes bindende beslutninger, herunder i virksomhederne. Bevisbyrden påhviler tværtimod dem, der vil holde visse dele af samfundslivet uden for demokratiet.« (Fra forordet til »Medbestemmelse for hele folket«, 1986). Forbundsformand Hardy Hansen, SiD, har udtrykt sig både anderledes og stærkere: »Det er folkene på den enkelte arbejdsplads, der skal styre deres virksomhed.« (Det Fri Aktuelt, 16. november 1987). I tråd med disse holdninger foreslås det, at stemmeretten på aktier, der ikke giver bestemmende indflydelse, overføres til de ansatte på virksomheden.

Situation 2: Fondene har bestemmende indflydelse. Hardy Hansens krav om, at det er folkene på den enkelte arbejdsplads, der skal styre deres egen virksomhed, er fuldstændig parallelle med SF's mangeårige ØD-ønsker om selvforvaltning på den enkelte virksomhed. Da det er en del af dette lovforslags hensigt at åbne mulighed for, at både ATP og LD enkeltvis og tilsammen kan have bestemmende indflydelse, kan disse fondes placeringer lede til den situation, som Hardy Hansen kræver. Dette vil være en ny situation for både de ansatte og lønmodtagerfondene, som kan give anledning til modsætningsforhold mellem fondene på den ene side og de ansatte på den anden. Der-

for foreslås det, at ledelsen af fonden(e) skal aftale med de ansatte, under hvilke vilkår de ansatte skal kunne styre deres egen virksomhed. Som led i forbedringen af dette foreslås det, at repræsentantskabet skal fremlægge modeller til offentlig diskussion af de vilkår, hvorunder de ansatte kan overlades at drive virksomheden.

I Danmark findes der næsten ingen medarbejderejede virksomheder, men videnskabelige undersøgelser fra Frankrig, Spanien, Italien og USA viser, at medarbejderejede virksomheder typisk har en højere produktivitet end traditionelt ejede virksomheder. Når der er så få medarbejderejede virksomheder i Danmark, skyldes det især store problemer med at finansiere medarbejdernes overtagelse/start af virksomheder.

Liberalisering af placeringsreglerne

Der er brug for tilførsel af kapital til sikring af investeringer, således at antallet af arbejdspladser kan øges, at miljøtruslen kan mindskes, og at betalingsbalanceunderskuddet kan ændres til et overskud. Det er derfor urimeligt, at ATP og LD ifølge gældende lovgivning er begrænset til kun at kunne placere op til 25 pct. af deres aktiver i erhvervsvirksomheder m.v. Det er så meget mere urimeligt, når forsikringselskaber og pensionskasser kan gå op til 40 pct. Helt urimeligt og grotesk bliver det, når udenlandske pensionskasser, f.eks. tyske, i dag kan erhverve sig bestemmende indflydelse i danske virksomheder, og at ATP og LD ikke må. Derfor foreslås det, at den diskriminerende regel, som begrænser ATP's og LD's muligheder afskaffes, således at ATP og LD godt kan erhverve sig bestemmende indflydelse på linje med f.eks. tyske pensionskasser.

For at give lovgrundlag for yderligere tilførsel af risikovillig kapital fra ATP og LD foreslås det, at »formålparagraffen« for disse to investorer ændres, således at placeringen af fondsmidler i hovedsagen skal ske risikovilligt på kapitalmarkedet til gavn for dansk produktion og beskæftigelse. Ved denne placering skal der tages hensyn til langsigtethed, risikospredning og god forrentning. En følge af dette ændrede formål er, at den i dag gældende begrænsning, at ATP, LD kun må placere op til 25 pct. af deres aktiver i erhvervsvirksomheder, fjernes.

Grønne investeringer

Der er behov for, at investeringerne i langt højere grad tager hensyn til, hvad der fremmer en økologisk bæredygtig udvikling. Derfor er det vigtigt, at der i højere grad produceres ud fra en renere teknologi, at der ved fremstilling af produkter tages hensyn til holdbarhed og sundhed. Ved produktionsfremstil-